

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Ändring av 13 § landskapslagen om försök med frikommuner

1994-95

nr 42

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar en landskapslag om ändring av landskapslagen om försök med frikommuner så att lagens giltighetstid förlängs med ett år, till den 31 december 1996.

MOTIVERING

1. Frikommunsförsök

I landskapet pågår sedan den 1 augusti 1990 ett försök med frikommuner, med stöd av landskapslagen om försök med frikommuner (44/90). Lagen skall tillämpas till utgången av år 1995. Frikommunslagen tillämpas på de kommuner som meddelat landskapsstyrelsen att de önskar delta i frikommunsförsöket. Hittills har sex kommuner anslutit sig till försöket, nämligen Finström, Föglö, Jomala, Kumlinge, Lemland och Mariehamn.

Syftet med lagen är att effektivera den kommunala förvaltningen, öka den kommunala självbestämmanderätten och decentralisera beslutsfattandet. I praktiken innebär frikommunsförsöket att kommunerna kan göra tre olika former av avvikelser från kommunallagen och annan lagstiftning som berör kommunerna. För det första kan förvaltningskompetensen i olika frågor delegeras från landskapsmyndigheterna till kommunala organ. Delegering kan ske inom en rad uppräknade områden och så finns det en generalklausul som gör det möjligt för landskapsstyrelsen att på ansökan av en kommun besluta om delegering även i andra frågor. För det andra befrias frikommunerna från skyldigheten att underställa landskapsstyrelsen vissa beslut för godkännande. Även här räknas vissa områden upp varefter en generalklausul anger att landskapsstyrelsen kan bevilja dispens från underställningsskyldigheten även i andra frågor. Den tredje och sista formen av avvikelse är att kommunerna ges rätt att besluta om en reglering av vissa frågor på ett sätt som avviker från vad som bestäms i lag. Även här kan landskapsstyrelsen bevilja en kommun rätt att göra andra avvikelser än de som räknas upp i frikommunslagen.

Frikommunsförsöket har mottagits positivt i kommunerna, såväl bland beslutsfattarna som kommunmedlemmarna.

2. Ny kommunallag

Landskapsstyrelsen tillsatte i september år 1994 en kommitté för översyn av kommunallagen. Kommittén överlämnade sitt betänkande i form av ett förslag till ny kommunallag i februari år 1995, varefter landskapsstyrelsen skickade förslaget på remiss till kommunerna. Enligt kommitténs förslag skulle frikommunsförsöket utvidgas så att bestämmelserna införs permanent i hela landskapet, dels genom att vissa bestämmelser tas in i kommunallagen dels genom att den speciallagstiftning som berörs ändras.

Kommitténs förslag behandlas nu i landskapsstyrelsen med beaktande av remissvaren. Landskapsstyrelsen kommer inte att kunna överlämna förslaget till

lagtinget under denna session och den nya lagen kan således inte träda i kraft den 1 januari 1996.

3. Landskapsstyrelsens förslag

Eftersom den nya kommunallagen inte kan träda i kraft den 1 januari 1996 och ett avbrott i frikommunsförsöket skulle vara mycket negativt för frikommunerna, föreslår landskapsstyrelsen nu att landskapslagen om försök med frikommuner ändras så att lagens giltighetstid förlängs med ett år, till den 31 december 1996.

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar följande lag.

LANDSKAPSLAG
om ändring av 13 § landskapslagen om försök med frikommuner

I enlighet med lagtingets beslut ändras 13 § landskapslagen den 28 juni 1990 om försök med frikommuner (44/90) som följer:

13 §

Ikraftträdelse och giltighetstid

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1990 och gäller till och med den 31 december 1996, dock så att lagen äger fortsatt tillämpning i fråga om ärenden som omfattas av försöket och är anhängiga vid utgången av lagens giltighetstid. Förberedande åtgärder för lagens verkställighet kan vidtagas innan lagen trätt i kraft.

_____

Denna lag träder i kraft omedelbart.

Mariehamn den 1 september 1995

L a n t r å d

Ragnar Erlandsson

Lagberedningssekreterare

Lotta Wickström-Johansson

LANDSKAPSLAG
om ändring av 13 § landskapslagen om försök med frikommuner

I enlighet med lagtingets beslut ändras 13 § i landskapslagen den 28 juni 1990 (44/90) som följer:

Gällande lydelse

13 §

Ikraftträdelse och giltighetstid.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1990 och gäller till och med den 31 december 1995, dock så att lagen äger fortsatt tillämpning i fråga om ärenden som omfattas av försöket och är anhängiga vid utgången av lagens giltighetstid. Förberedande åtgärder för lagens verkställighet kan vidtagas innan lagen trätt i kraft.

Föreslagen lydelse

13 §

Ikraftträdelse och giltighetstid

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1990 och gäller till och med den 31 december 1996, dock så att lagen äger fortsatt tillämpning i fråga om ärenden som omfattas av försöket och är anhängiga vid utgången av lagens giltighetstid. Förberedande åtgärder för lagens verkställighet kan vidtagas innan lagen trätt i kraft.

Denna lag träder i kraft omedelbart.